

נספח מס' 1 לשלבי המדיטציה 7, מקראה 5

הקטעים הבאים לקוחים מתוך הבהרת הכוונה האמיתית, יצירת המופת של ג'ה צונגקאפה, היא עצמה ביאור על כניסה לדרך האמצע, יצירתו הקלאסית והמהוללת של מאסטר צ'נדרקירטי. בלקטים הבאים, הקטעים ב [] הם מובאות מיצירתו של צ'נדרקירטי. הערות השוליים לקוחות מאלו שגשה מייקל כלל בתרגומו החלוצי של טקסט זה לאנגלית.

שני סוגים של חמלה

སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྣང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། ཚེས་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་
དམིགས་པའི་སྣང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ།།

בשירו את שבחי החמלה, המחבר קד לשני סוגים של חמלה:

1. קידה לחמלה המתמקדת ביצורים החיים, ו
2. קידה לצורה של חמלה המתמקדת בדברים, ובאופן שבו היצורים בעצם לא ממש קיימים.

དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཞིང་།
།བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ།
།ཚེ་རྩམ་འཕུན་ལྷན་རང་དབང་མེད་པ་ཡི།
།འགོ་ལ་སྣང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད་

תחילה הם נאחזים בעצמי,
והם מדברים על "אני",
ואז הם משתוקקים לדברים,
והם מדברים על "שלי".
אקווד לדבר שהוא חמלה
כלפי כל היצורים החיים,
הסובבים חסרי אונים
כמו דליים על גלגל של מים.¹

החמלה המתמקדת ביצורים החיים

ངར་འཛིན་གྱི་འཇིག་ལྷན་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྷ་སྐྱེད་པས། སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་ནི་དང་པོར་
ཉི་བདག་གི་བར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འཇིག་ལྷའི་སྣང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ།། ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྷན་རང་བཞིན་

¹גלגל של מים: גלגל ועליו תלויים דליים שהיה נהוג להתקין מעל באר של מים.

གྲིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདག་རང་བཞིན་གྲིས་ཡོད་དོ་སྐྱེ་ནས། ང་ཞེས་པའི་དོན་འདི་ཉིད་དུ་སྟེ་ལ་
བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་དོ།།

הגרסה של ההשקפה המתכלה² שאחווה ב"אני" גוררת את הגרסה שאחווה ב"שלי". לכן כל היצורים הסובלים תחילה (כלומר, לפני שפתחו את ההשקפה המתכלה שבה הם רוצים את "שלי") מייצרים השקפה מתכלה שבה הם נאחזים בעצמי, והם מדברים על "אני", כאילו זה דבר שיש לו עצמיות – שקיים "באמת". זוהי תפיסה של "אני" הגורסת שאדם שלעולם לא יכול להיות קיים מצד עצמו, אכן קיים מצד עצמו.

དེའི་འོག་ཏུ་ང་ཡིར་འཇིན་པའི་འཇིག་ལྟས། ངར་འཇིན་གྱི་དམིགས་ལུ་ལས་གཞན་པ་སྟེ་དེ་མིན་
པའི་གཞུགས་དང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ། འདི་ནི་བདག་གི་འོ་ཞེས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་
པར་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པས།

ואז, בעקבות זאת, אותם יצורים מייצרים השקפה מתכלה האחווה ב"שלי". השקפה זו מתמקדת באובייקט אחר, אובייקט שהוא שונה מזה שבו מתמקדת ההשקפה המתכלה שאחווה ב"אני". אובייקט זה כולל דברים כגון צורות נראות, או העין עצמה. ההשקפה הזאת מדברת על אלו כעל "שלי", באופן שאדם אחוז במחשבה שמה ששלי אכן קיים "במציאות".

ཇོ་རྒྱུན་གྱི་འཕུལ་འཁོར་འཕུན་པ་སྟེ་འཁོར་བ་ལྟར། ངར་དབང་མིད་པར་འཁོར་བ་ཡི་འགོ་བ་ལ་སྟིང་
རྗེར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་
འཚལ་བའི་དོན་ནོ།།

בגלל כל זה, כל היצורים החיים, סובבים – מתגלגלים – חסרי אונים כמו דליים על גלגל של מים. ומאסטר צ'נדרקירטי אומר שהוא קד לדבר הזה שהוא חמלה כלפי יצורים אלו. כך שכאן הוא קד לאותה צורה של חמלה אשר מתמקדת ביצורים החיים.

འགོ་བ་རྣམས་ཇོ་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུད་མོ་དང་འབྲེ་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟེ།

כיצד דומים חיים של היצורים למנגנון של גלגל המים?

²ההשקפה המתכלה: בטיבית *'jig-lta*, קיצור של *'jig-tsoqs la lta-ba*, בסנסקריט *satkāyadr̥ṣṭi* שפירושו המילולי הוא "ההשקפה של הקבוצה המתכלה". הסבר מקובל מתאר זאת באופן הבא:

ראשית, חמשת המצבורים שמרכיבים אותנו הם משהו שיתכלה. כמו כן, התפיסה שלנו את עצמנו בתור "עצמי" היא משהו שתלוי בחמשת המצבורים כקבוצה. ולכן אנו מכנים זאת "ההשקפה של הקבוצה המתכלה", ושורשה נעוץ באי הבנה שלנו.

מורהו של ג'ה צונגקאפה, Master Rendawa, Shunnu Lodru (1349-1412) – מוסיף שהשקפה שגויה זאת נקראת כך גם משום שהיא עצמה תכלה.

འདྲ་ཚུལ་ནི་དཔེ་ལ་ཐག་པས་བསྐྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་གྱི་ཚོས་དྲུག་ཡོད་པ་བཞིན་དུ།
དོན་ལའང་དེ་ཡོད་པར་སློབ་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ན།

בדוגמה שבמטפורת שלנו יש שש איכויות – כגון הקשירה בחבל – וגם לנמשל יש אותן איכויות. הנגה השש:

བྱུང་པར་དང་པོ་ནི་བཅུད་གྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་ ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཐག་པས་ཆེས་དམ་དུ་
བསྐྱམས་པའོ། །འདི་ནི་ཞེས་པ་ནི་འོག་མ་ལྷ་ལ་ཡང་སྟུང་རོ།།

(1) האיכות הראשונה היא שעולם זה – במובן של היצורים השוכנים בו – קשורים בקשר הדוק במיוחד בחבלים של הקארמה שלהם וההגשות השליליים שלהם. (גם בהמשך יש להקדים עם המילים "עולם זה")

གཉིས་པ་ནི། རྩོམ་གྱི་འཕྲུལ་འཁོར་བསྐྱོར་མཁན་དང་འདྲ་བར། རྣམ་པར་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པ་
ལ་རག་ལས་པར་འཇུག་པའོ།།

(2) יצורים אלה תלויים בהכרח שמעניקה להם חיים, בדיוק כפי שהמנגנון של גלגל המים תלוי במשהו או משהו להפעלתו.

གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བའི་བྱོན་པ་ཆེན་པོ་སྲིད་ཅི་ནས། མནར་མིད་པ་ལ་ཐུག་པ་ཟབ་པར་བར་
སྐབས་མིད་པར་འཕྲུན་པའོ།།

(3) יצורים אלה סובבים בתוך באר בעלת ממדים עצומים, סובבים ללא הרף במרחב המוגבל מלמעלה על ידי הרמה הגבוהה שנקראת "פסגת הקיום", ומשתרעת למטה עד לתהומות של הגיהנום הקרוי "ללא הפוגה".

བཞི་པ་ནི། ཐུར་དུ་ངན་འགྲོར་འབད་རྩོལ་ལ་མི་ལྷོས་པར་རང་གི་ངང་གིས་འགྲོ་ཞིང་གྱུན་དུ་བདེ་
འགྲོར་ནི་འབད་པ་ཆེན་པོས་དྲང་བར་བྱ་བའོ།།

(4) הם גולשים כלפי מטה, אל שלושת העולמות התחתונים, באופן כמעט אוטומטי – ללא שום מאמץ מיוחד מצידם. אך דרוש מאמץ ניכר לשלון אותם משם אל עבר שלושת העולמות הגבוהים יותר.

ལྷ་པ་ནི། མ་རིག་པ་དང་སྲིད་ལེན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འདྲ་བྱིད་དང་སྲིད་པའི་ལས་དང་།
ལྷག་མ་བདུན་གྱི་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་གྱི་སྲ་སྲིའི་རིམ་པ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མི་རུས་པའོ།།

(5) מסעם כרוך בשלושה כוחות שונים: רגשות שליליים כגורם מניע, בדמות בורות, ביחד עם תשוקה ראשונית ותשוקה חזקה; קארמה בדמות זרעים קארמיים חדשים וכן זרעים קארמיים בשלים; וחלקים של הגלגול שהוא תוצאה מהם אשר ספוגים בשלילה – אלו הן שבע החוליות הנתרות.³ ועם זאת, לא ניתן לומר בוודאות איזה מהשלושה קודם לאחרים או בא בעקבותם.

דְּרֻגְיָאֵן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן |
 סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן |
 סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן |

(6) יצורים אלו נחבטים בדרכם, כמו הדליים בגלגל, שכן כל יום בחייהם כרוך בסבל ברור; סבל הבא משינוי; וסבל החזור בחיי כל ייצור.

ועל כן נוכל לומר שאין דבר בחייהם של אותם יצורים שאינו כלול במטפורה של גלגלות המסובכות את גלגל המים.

אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן |
 חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן |

ההקבלה שאנו מתארים בין שני המצבים בששה אספקטים שונים, לא באה רק כדי להעניק לקורא הבנה לגבי האופן שבו היצורים החיים נודדים אנה ואנה בגלגל החיים.

אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן |
 אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן |
 אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן |
 אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן |

כבר תיארנו קודם כיצד אלו השואפים לעלות על הדרך הגדולה חייבים מלכתחילה לפתח חמלה גדולה. אולם עד כה טרם הסברנו על מה צריך אדם למדוט אם הוא שואף לפתח חמלה שכזאת. ולכן כעת נראה כיצד אדם יכול לפתח את החמלה הגדולה באמצעות מדיטציה על האופן שבו היצורים נודדים, חסרי אוניס, כאן, בגלגל החיים.

דֵּי־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן |
 חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן | אֲגְרוֹמ־בֵּי־סְרִיד־פֶּאֶן | חֵי־רֵי־לֵיד־סְרִיד־פֶּאֶן |

מהו הגורם שמאלץ אותנו להסתובב בגלגל זה? זוהי תודעתנו אנו, לחלוטין לא שקטה, ולגמרי לא בשליטה.

³שבע החוליות הנתרות: הסעיף החמישי מתייחס לשלוש חלוקות מסורתיות של שתיים-עשרה החוליות של ההתהוות המותנית, המתוארות בצירוף העתיק של גלגל החיים Srid-pa'i khor-lo. שלושת הרגשות השליליים שהוזכרו מניעים אותנו לפעולה, ובכך להמשיך וליצור קארמה בדמות שתיים מהחוליות, וכל אלו מייצרים את שבעת השלבים של החיים הסובלים.

གནས་གང་དུ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཁོར་ན། སྲིད་ཚུལ་མཁར་མེད་གྱི་བར་གྱི་གནས་འདིར། མི་
འཁོར་བའི་སྐབས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་རོ།།

היכן זה שאנו סובבים, וכיצד אנו עושים זאת? אנו סובבים ללא הרף, בארץ המשתרעת מ"פסגת הקיום" ועד לגיהנום של "עינוי ללא הפוגה".

རྒྱ་རྒྱུན་གང་གིས་འཁོར་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སོ།།

אילו סיבות ותנאים דוחפים אותנו להסתובב? הקארמה שלנו ונגעי הרוח שלנו.

དེ་ཡང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་གྱི་དབང་གིས་ངན་འགྲོ་དང་།
བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་གྱི་དབང་གིས་བདེ་འགྲོར་འཁོར་ལ།

קארמה שלילית ולהגעים הרוחניים הקשורים בה דוחפים אותנו לעולמות התחתונים. קארמה חיובית, וכזו שאנו מכנים "בלתי משתנה"⁴ – ביחד עם נגעי הרוח הקשורים בהם – דוחפים אותנו לעולמות הגבוהים.

དེའི་དང་པོ་ནི་དེར་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་འབད་མི་དགོས་པར་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། རྩི་མ་ནི་དེའི་རྒྱ་
རྣམས་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྐྱབ་དགོས་པས་དགའ་བ་སྟེ།

אנו נוטים לגלוש אוטומטית לסוג הראשון, ולהיוולד שם ללא שום מאמץ מיוחד מצידנו. לעומת זה קשה מאוד לצבור את הסיבות ללידה בסוג השני של עולמות – את אלה אפשר לצבור רק באמצעות מאמץ אינטנסיבי.

ལུང་གཞི་ལས། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་ནས་འཕོས་ཏེ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ནི་ས་ཆེན་པོའི་རྩལ་དང་།
དེ་གཉིས་ནས་འཕོས་ཏེ་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ནི། རྒྱལ་སྐོན་གྱི་རྩེ་མོས་བཞེས་པའི་རྩལ་དང་འབྲ་བར་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

זכרו למשל את הקטע מבסיס המילה, שבו הבודהה אומר שמספרם של אלו המתים בעולמות הגבוהים או בעולמות הנמוכים, ואז עוברים לעולמות התחתונים, הוא רב כמספר חלקיקי העפר שעל כל פני האדמה, בעוד שמספרם של אלו שמתים שם ואז ממשיכים לעולמות הגבוהים, הוא בהשוואה כמספר חלקיקי העפר שנותרו תחת ציפורנו בשעה שנגע קלות באדמה.

⁴קארמה שאנו מכנים "בלתי משתנה": לאמה נגולצ'ו הדרמה בהדרה נותן לכך הסבר יפה בביאורו לדרך לעונג. המונח "קארמה בלתי משתנה" מתייחס לרמת ריכוז השייכת לשלבים המקדימים של שמונה הרמות של העולמות של 'מדיטציה' ושל 'חסרי הצורה' – בעולם הצורה וחסרי הצורה, בהתאמה. מדוע היא נקראת 'בלתי משתנה'? הקארמה של אלו החיים בעולם התשוקות היא 'משתנה'; למשל, במקרים מסוימים קארמה שנאספה ושבאופן רגיל תבשיל כאל ארצי, יכולה 'להשתנות' ולהבשיל במקום זה בגוף ותודעה של אדם או של חיה וכולי. לעומתה, הקארמה של אלו החיים בשני העולמות היותר גבוהים, לא יכולה 'להשתנות', למשל מכוחן של תפילות. ומכאן שמה.

ཉེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་གི་ཉོན་མོངས་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་གི་དུས་སུ་ཡང་ཚར་གཞན་གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་
 མོངས་གཞན་གཉིས་འབྲེག་པས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། ཉེན་རེ་ཞིང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གསུམ་རྒྱུ་ལྷན་གཉིས་
 མ་ལྟ་བུས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་མནར་བ་རྣམས་སེམས་པའོ།།

ברעע שבו פעיל אחד משלושת הרגשות השליליים הקשורים לסיבוב אחד של החוליות של ההתהוות המותנית, בו
 בזמן מופיעות שתי הקבוצות האחרות של החוליות שקשורות לרגשות השליליים ואשר שייכות לסיבוב אחר של ה-
 12, ובאופן זה הגלגל סובב ללא הרף. מידי יום ביומו, כל שלוש הצורות של סבל מקרינות וחולפות דרך כל יצור
 חי, כמו גלים על פני האגם, ומייסרות אותם ללא הרף. עלינו ללמוד לחשוב על דברים אלו.

འདི་ཡང་སྲོན་དུ་རང་ཉིད་འཁོར་བར་འབྲུམས་ཚུལ་བསམས་པ་ན། ཡིད་ལ་འགྱུར་བ་ཅི་ཡང་
 མི་ཐོན་པ་ཅིག་གིས། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྤྲིང་དུ་བསམས་པ་ན། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་མི་
 བཟོད་པ་ལས་དང་པོ་པ་ལ་འོང་མེད་པས།

אם ניקח אדם שטרם השקיע מחשבה רצינית מדוע הוא עצמו נודד במעגל החיים, ולכן טרם חווה שום
 טרנספורמציה מנטלית – אדם מתחיל זה יתקשה להשיג מצב תודעה שבו הוא לא יכול לשאת את סבלם של
 האחרים, שכן טרם הפנה את תשומת ליבו למצבם של אחרים.

བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་སྲོན་དུ་རང་སྤྲིང་དུ་བསམས་མོ། །དེ་ནས་སེམས་ཅན་
 གཞན་ལ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།།

ולכן עלינו לפעול כפי שמייעץ הביאור ל-400 הפסוקים: "ראשית, הרהר במצבך אתה, ואז מדוט על המצב שבו
 אחרים מוצאים את עצמם."

འོན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་འཁོར་བར་སྤྲུག་ཀུན་གྱིས་མནར་ཚུལ་བསྐྱོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
 འབྲིན་ནམ། ལྷོགས་གཞན་ཅིག་དགོས་སྤྲུམ་ན།

בהקשר זה, עשויה לצוץ אצל הקורא השאלה הבאה: " האם נוכל להביא את עצמנו לחוש חמלה גדולה פשוט על
 ידי מדיטציה כיצד אחרים מתייסרים על ידי שני אספקטים אלו כאן בגלגל – העובדה של הסבל, והעובדה של
 המקור שממנו בא הסבל? או שאולי נחוצה מדיטציה נוספת לאלה?"

འདི་ན་དགེ་ལ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་མཐོང་བ་ན་མི་བཟོད་པ་མེད་ཀྱི་སྤྲིང་དུ་དགའ་བ་དང་། ཕན་གནོད་གང་
 ཡང་མ་བྱས་པ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་བར་མཐོང་བ་ན། ཕལ་ཆེར་ཡལ་བར་འདོར་བ་ནི་རང་གི་ཡིད་དུ་འོང་བ་
 མེད་པས་ལན་ལ།

בעולמנו הרגיל, כאשר אנו רואים מישהו שאיננו אוהבים סובל, קשה לנו להרגיש שאיננו יכולים יותר לשאת זאת; להפך, אנו נוטים לחוש מידה של סיפוק מצרותיהם. ואם אנו רואים סבל שפוקד אדם ניטראלי – כזה שלא פגע בנו ולא היטיב עימנו – אנו פשוט מתעלמים מהם. שתי ההתייחסויות הללו נובעות מכך שאיננו מרגישים שאנשים אלו אוהבים עלינו.

གཉེན་གྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མཐོང་ན་མི་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་ཚབས་ཇི་ལྟར་ཆེ་བ་ཙམ་གྱིས་
དེའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མི་བཟོད་པ་ལྷགས་དྲག་པར་སྤང་བས། སེམས་ཅན་ཤིན་ཏུ་གཅེས་ཤིང་ཡིད་ལ་
ཕངས་པའི་ཡིད་འོང་སྤྱིད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ནི་གནད་ཆེན་པོ་འོ།།

אולם כאשר אנו רואים ידידים או קרובים שפוקד אותם סבל מסוים, זה מרגיש לנו בלתי נסבל; והמידה שבה אנו מרגישים כך היא ביחס ישר לכמה אנשים אלו אוהבים עלינו. ולכן זוהי נקודה קריטית שנוכל לפתח בקרבנו רגשות שבהם אנו מוקירים לעומק את כל היצורים החיים – כך שנרגיש אחיזה בריאה בהם, ולראותם כאהובינו.

ཡིད་འོང་ཐབས་གང་གིས་སྤྱིད་པ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་ལྷགས་གཉིས་སྤང་བའི་དང་པོ་ནི།
ཟླ་བའི་ཞབས་གྱིས་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མ་མིང་པ་ནས། བ་མ་སོགས་
གྱི་གཉེན་ཡིན་པ་བསམས་ན། དེ་རྣམས་བསྐྱེལ་བའི་སྤྱིར་དུ་འཁོར་བར་མཚོང་བར་བཟོད་པ་ཡིན་
པར་གསུངས་པ་ལྟར།

כיצד נוכל להגיע לנקודה זו, שבה כל אדם מרגיש לנו כאהובנו? אנו פוגשים שתי שיטות שתוארו על ידי גדולי החכמים. הראשונה מוזכרת בביאור ל-400 הפוסקים על ידי צ'נדראקירטי הגדול. ההנחיה כאן היא למדוט כיצד, מזמן ללא ראשית, כל אחד ואחת מן היצורים היה אימנו, אבינו או קרוב או ידיד. ואז נהיה מוכנים להשליך את עצמנו לתוך הגלגל על מנת לשחררם.

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཙུའོ་མི་དང་། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ལྷི་ལས་ཀྱང་གསུངས་སོ།།

שיטה ספציפית זו תוארה גם על ידי הישות הגדולה Chandragomi ועל ידי אדונם של חכמים, Kamalashila.

ཕྱོགས་གཉིས་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ཞི་བ་ལྷའི་ལྷགས་ཏེ། དེ་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ།།

השיטה השנייה היא של שנטידווה המהולל; שיטה זו תיארתי בעבודות אחרות, והקורא מופנה לשם.⁵

⁵ השיטה השנייה: זוהי השיטה של השוואת והחלפת עצמי בזולתי.

དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡིད་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་དང་། འཁོར་བ་ན་མནར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས།
སྤིང་རྗེ་ཚེན་པོ་སྤོང་བ་ལ་འབད་པ་དེ་དག་གིས་ནི། རླེབས་མཚོན་བརྗོད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མཛད་
པ་དོན་ཡོད་པར་བྱས་ལ།

אלו המשקיעים מאמץ של ממש בנקודה זו לפתח את ההתייחסות של החמלה הגדולה – באמצעות שיטה כפולה זו של ללמוד להוקיר עמוקות את כל היצורים, והמחשבה עד כמה הם מתייסרים בגלגל החיים – הם שנותנים משמעות למנחה הייחודית של שבחים שאותה חיבר כאן מאסטר צ'נדרקירטי.

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དེའི་མཁས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི། རྗེ་ཙོའི་འདོན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། རླེབས་གཞན་དུ་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤིས་པར་བྱའོ།།

אבל אם אנו סבורים שנהיינו למאסטרם של טקסט זה מבלי שיישמנו אותו אישית, הרי זה כמו לחיות חיים של תוכי שפשוט חוזר על אשר שמע. זכרו זאת בעודנו עוברים על שאר האספקטים של חיבור זה.

སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤིང་རྗེར་འགྲོ་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

בהמשך עבודה זו נכסה את התיאור של אותה חמלה המתמקדת בכל היצורים החיים.

חמלה המתמקדת בדברים, ובאופן שבו היצורים לא באמת נמצאים שם

[
| **འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་རྩ་ཡི་ནང་གི་སྒྲ་བ་ལྟར།**
| **གཡོ་བའི་དང་རང་བཞིན་ཉིད་གྲིས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡི།**
| **རྒྱལ་བའི་སྣས་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགྲོ་བ་རྣམས།**
| **རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་སླེབ་སླིང་རྗེའི་དབང་གྲུང་ཞིང་།**
| **ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོན་པས་རབ་བསྐྱོན་དགའ་བ་ལ།**
| **འབ་ཏུ་གནས་པ་དེ་ནི་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ།**

הדבר שנקרא "ראשון" הוא כאשר ילדי המנצחים רואים את כל היצורים כמשתנים מרגע לרגע, וריקים מטבע עצמי - כמו בבואה של ירח במים שהם גליים; בלב שנשלט במחשבות של חמלה הם נחושים לשחררם לחלוטין, לחיות במקום של עדנה; ומקדישים הם לכך את כל עשייתם באמצעות התפילה של קונסנג.¹

འགྲོ་བ་རྒྱང་གིས་གཡོ་བའི་རྩ་ཡི་ནང་གི་སྒྲ་བ་ལྟར་གཡོ་བ་སྟེ་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིན་པར་མཐོང་ནས།
དེ་ལ་སླིང་རྗེའི་གྲུང་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ། ། །ཞེས་པ་དང་སྐྱར་བ་ནི་ཚོས་ལ་དམིགས་པའི་
སླིང་རྗེའི་ལ་ཕུག་འཚལ་བའོ།

בנקודה זאת מאסטר צ'נדרקירטי קד לחמלה שממוקדת בדברים; ואם לקשר זאת לטקסט המקור, מה שהיא אומר זה "אני קד לדבר הראשון שנקרא החמלה, והוא כאשר ילדי המנצחים רואים את כל היצורים כמשתנים מרגע לרגע, כמו בבואה של ירח במים שהם גליים (כלומר באה והולכת בכל רגע), ואז חווים רגש של חמלה."

དེ་བཞིན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྩུའི་ནང་གི་སྒྲ་བ་ལྟར་གསུགས་ལྟར། རང་བཞིན་ཉིད་གྲིས་གྲུབ་པར་སྟོང་ཡང་དེས་སྟོང་
པར་མཐོང་ནས། དེ་ལ་སླིང་རྗེའི་གྲུང་པ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་དང་སྐྱར་བ་ནི། །དམིགས་པ་མིང་
པའི་སླིང་རྗེའི་ལ་ཕུག་འཚལ་བའོ།།

¹ קונסנג – שמו הטיבטי של סמנטבה דרה.

הוא גם קד לחמלה המתמקדת באופן שבו היצורים אפילו לא שם; ואם לקשר זאת לטקסט המקור, מאסטרו צ'נדרקירטי אומר: "אני קד לדבר שהיא החמלה שבה אנו ראשית רואים את כל היצורים כמו בבואה של ירח משתקפת במים (כלומר – הם נראים כאילו הם קיימים מצד עצמם אך בעצם הם ריקים מטבע עצמי); ואז אנו חשים חמלה כלפיהם.

འགྲོལ་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་བཞག་ནས་སྤིང་རྗེས་གྲུར་གང་དེ་ལ་འདུད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། དམིགས་
པ་འོག་མ་གཉིས་ལ་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ།།

בנקודה זאת בכיאר העצמי, הניסוח מזכיר "אני קד לדבר שהיא החמלה" אך אינו מזכיר את "כל היצורים". ההנחה היא שמדובר ב "כל היצורים" בשני האובייקטים של המיקוד.

འདི་ལྟར་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ རྒྱང་ཤིན་ཏུ་དག་པོ་མིན་པས། རྒྱའི་ཆ་ཤས་བརྒྱབས་པས་བྲབ་
པའི་ནང་དུ་སྐྱབ་པའི་གཟུགས་བརྟན།

התמונה כאן היא של גוף של מים צלולים כבדולח, שעל פניו גלים שנוצרו על ידי רוח שהיא לא מאוד חזקה; ובחלק מפני המים אנו רואים בבואה של הירח.

གཟུགས་བརྟན་ལས་སྤར་དམིགས་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་རྒྱ་དང་ལྗན་ཅིག་ཏུ། ཉེ་རེ་རེ་འཇིག་པ་སྐྱབ་བ་རང་
གི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་ལྟ་བུར་ཤར་བ་ན།

אך במקום שיופיע בבואה, הירח – שקיומו בא והולך בעוד הוא נצ על פני המים, שהם הבסיס שעליו אנו מתמקדים תחילה – נראה כאילו היה דבר ממשי, מופיע שם לנגד עינינו.

དམ་པ་སྤྱི་སྤྱི་བོ་ཚུལ་དེ་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་སྤྲད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་། གང་དུ་སྤར་བའི་
སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པར་མཐོང་ངོ་།།

אולם "הקדושים" – כלומר אנשים המבינים היטב כיצד כל זה עובד – רואים שהירח במים איננו קבוע, קיים רק מרגע לרגע; ושהוא ריק מכל טבע להיות הירח שהוא נראה לנו.

དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་སེམས་སྤིང་རྗེས་དབང་དུ་གྲུར་པ་རྣམས་གྲིས་གྲང་། སེམས་ཅན་འཇིག་ལྟའི་
མཚོར་དེ་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་དུ་འབབ་པའི་མ་རིག་པའི་རྒྱ་སྤོན་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྗན་པ། རྒྱལ་མིན་ཡིད་

བྱེད་གྱི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱང་གིས་བསྐྱོད་པའི་ནང་ན་གནས་པ། རམ་ཁའི་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུའི་རང་གི་ལས་
དཀར་ནག་གི་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་མདུན་ན་གནས་པ་རྣམས།

המטפורה חלה על אותם בודהיסטות שליכם נשלט במחשבות של חמלה. הם מתמקדים על היצורים הפחיים השרויים בנהר עמוק של בורות, שנשפך לתוך האוקיינוס של ההשקפה המתכלה, ומנפח אותה. יצורים אלו שוהים

במים המופרעים על ידי הבנתם השגויה – האופן השגוי שבו הם חושבים על דברים, ולמולם מופיעה הבבואה של מעשיהם הלבנים והשחורים – טובים או רעים² – כמו הבבואה של אותו ירח בשמים.

སྐད་ཅིག་རི་ལ་འཇིག་པའི་འདུ་བྱིད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པས་སྒྲོང་པར་མཐོང་བ་ན། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ།

בכל רגע ורגע בחייהם הם מוכים על ידי סוג מיוחד של סבל: בשל אותם כוחות שגרמו להם להיוולד, הם חייבים, בבוא תורם, להישמד. וכן אין להם שום טבע משל עצמם. הבודה יסוות רואים באופן זה את היצורים, ובלבדם גואה החמלה הגדולה שממוקדת בהם.

དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། འཁོར་བར་འབྱུངས་པའི་ཚུལ་བསམས་པ་ལས་སྐྱི་སྒྲི་སྒྲར་
བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།

מקורה של חמלה זו הוא גם – כפי שראינו עוד קודם – מלראות יצורים אלו כאהובים, ומהמחשבה על האופן שבו הם נודדים בגלגל החיים.

འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་མ་རིག་པ་ལོགས་སུ་བཤད་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་འདྲིན་བྱིད་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཇིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དགོངས་སོ།།

מה שאנו מכנים "השקפה מתכלה" הינו סוג של אי הבנה, אך באופן מסורתי מטפלים באי-הבנה בנפרד, מתוך המחשבה שמה שגורם להשקפה המתכלה הוא אי-הבנה בדמות האחיזה במחשבה שהדברים יכולים להיות הם עצמם.

འདྲིར་འགྲོལ་པར་སྦྱིང་རྗེ་གསུམ་རྣམ་པས་མི་འབྱེད་པར་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་འབྱེད་པར་གསུངས་པས།

בביאור העצמי אנו רואים קביעה האומרת שאת החמלה מחלקים בהתאם לאובייקט שבו היא ממוקדת, ולו בהתאם לאופן שבו אנו חושבים כשאנו חשים אותה.

གསུམ་གའི་རྣམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས།
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་སྟེ། སྦྱིང་རྗེ་དང་པོའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ལ་སྦྱིང་རྗེར་གྱུར་
ཞེས་གསུངས་ལ། སྦྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཡང་འགྲོ་བ་གཡོ་བ་ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་
ཅན་དམིགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

אם כך, מה שאנחנו חושבים בשעה שאנו חשים חמלה הוא דומה בכל אחד משלושת המקרים: אנו רוצים לשחרר את היצורים מסבלם. מכאן שלושת המקרים דומים בכך שכולם מתמקדים ביצורים החיים. את זה נוכל לראות מן

²מעשיהם הלבנים והשחורים – טובים או רעים: בעיקר עקב האופן שבו הם התייחסו לאחרים.

האופן שבו כניסה לדרך האמצע מציין שהאובייקט כאן הוא היצורים החיים: במקרה הראשון של חמלה, הטקסט מדבר על "חמלה כלפי כל היצורים", ובמקרה של שתי הצורות האחרות הוא אומר: "כל היצורים החיים, משתנים מרגע לרגע."

דֵּס'נִ'כֶּס'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי | סִי'מִס'צֶק'צֶמ'לִּי'גַּס'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי | נְּגַד'
צִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי | נְּגַד'צִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'
גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי |

נוכל אם כן לומר שהצורה של חמלה שמתמקדת בדברים לא פשוט מתמקדת ביצורים החיים, כי אם בכל היצורים החיים אשר נהרסים מרגע לרגע. כלומר, היא מתמקדת ביצורים החיים שמציינת אותם התכונה של השתנות רגעית.

סִי'מִס'צֶק'נְּגַד'צִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי | נְּגַד'צִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'
שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי |

ברגע שאדם קולט בבירור את העובדה שכל היצורים החיים הולכים ונהרסים מרגע לרגע, הוא לא יוכל יותר לשמור בתודעתו את המחשבה שיצור חי יכול להיות בלתי משתנה, עצמאי ועומד בזכות עצמו. ואז הוא גם מסוגל לקלוט שאין יצור חי שקיים בנפרד מן החלקים שמרכיבים אותו.

דֵּי'דֵּי'כֶּס'סִי'מִס'צֶק'קִי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי | שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'
סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי |

בנקודה זאת הוא קולט את העובדה שיצורים חיים הם אך ורק תוויות שמוצמדת לצירוף חלקים שמרכיבים אותם. לכן, כאשר הם מתמקדים ביצור חי, הם למעשה מתמקדים ביצור חי שהם רואים כתוצאה מהשלכת תווית על אדם של דברים או חלקים, כגון חלקיו של האדם. משום כך נאמר שהם "מתמקדים בדברים".

סִי'מִס'צֶק'נְּגַד'צִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי | נְּגַד'צִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'
ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי |

כאשר אנו מזכירים כאן יצור חי "משתנה" – זו רק דרך אחת שבחרנו לתאר אותו. יכולנו, למשל, לדבר על יצור חי שאין לו קיום ממשי – במובן שאינו עומד בזכות עצמו – בתור האובייקט שבו אנו מתמקדים. גם זה יכול להיקרא "להתמקד בדברים".

דֵּס'נִ'כֶּס'צֶמ'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי | נְּגַד'
שְׁלֵי'דְּעִס'קִי'סִי'מִס'צֶק'ל'דְּמִי'גַּס'פִּדִּי'שְׁלֵי'דְּעִס'קִי |

ולכן הביטוי "להתמקד בדברים" הוא למעשה גרסה מקוצרת של הביטוי המלא "להתמקד ביצור חי שהוא פשוט התוצאה של השלכה על אוספים של אובייקטים מסוימים, או דברים".

דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי
דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי

הצורה של חמלה שעליה נאמר שהיא "מתמקדת במשהו שאפילו לא נמצא שם" היא מקרה נוסף שבו אנו ממוקדים במשהו שהוא יותר מסתם יצור חי. מה שמציין צורה זו של התמקדות הוא שאנו מתמקדים ביצור חי שאותו אנו רואים כריק מקיום בזכות איזה טבע משל עצמו.

דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי

הביטוי "משהו שאפילו לא נמצא שם" מתייחס לעובדה שמשהו לא ממשי – במובן שהדבר שאנחנו מאמינים שנמצא שם כאשר אנו סבורים שהמציאות של דבר זה הדבר עצמו – לא ממשי יכול להיות שם.

דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי
דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי

גם כאן, זוהי צורה מקוצרת שמתייחסת לסוג ספציפי של חמלה; במקרה זה אנו משתמשים בכינוי "חמלה כלפי משהו שאפילו לא נמצא שם" או "חמלה המתמקדת במשהו שאפילו לא נמצא שם" כדי להתייחס לחמלה המכוונת כלפי יצור חי, ואשר בו בזמן מבינה שהוא דבר שאינו ממשי.

דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי
דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי

פרשנים טיבטיים רבים טענו שהצורה השנייה של חמלה מתמקדת במשהו שהולך ונהרס מרגע לרגע; בעוד שהצורה השלישית של חמלה מתמקדת בכך שליצור אין שום טבע משל עצמו. אלא שהסבר זה משקף חוסר בהירות בהבנה של האובייקט שעליו מתמקדות שתי צורות אלו של חמלה. הבה נסביר.

דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי
דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי דְּמִיָּוּתָא דְּפִיִּי

ראשית, עלינו לקבל את הרעיון שהאופן שבו אנו חושבים בעודנו חשים שתי צורות אלו של חמלה הוא שאנו רוצים שהיצורים החיים יהיו משוחררים מכל סבל. אבל אם נקבל את הטענה ששתי העובדות – של דבר המשתנה מרגע לרגע, ושל דבר שהוא ריק מכל טבע עצמי – הן האובייקטים של מחשבתנו באותה נקודה, הרי שזה מתאר חמלה אחת העוסקת בו זמנית בשתי צורות שונות של חשיבה על האובייקט, ושאינן תואמות זו לזו.

དེས་ན་ཁྱེད་པར་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་སླིང་ཇི་དམིགས་པར་འཛོལ་པ་ལ།
 སླིང་ཇི་གཉིས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གིས་སེམས་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་དང་། རང་བཞིན་མིད་པར་སྡོན་
 དུ་ངེས་ཟིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱེད་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅིག་དགོས་ཀྱི། སླིང་ཇིས་དེ་གཉིས་
 སུ་དམིགས་པ་མི་དགོས་སོ།།

הגה אם כן האופן שבו עלינו לתאר כיצד יצור חי, שאותו אנחנו מאפיינים בשתי צורות שונות, יכול להיות
 האובייקט שבו מתמקדת החמלה.

אדם שיש בליבו שתי צורות אלה של חמלה חייב היה להבין, בנקודה קודמת בזמן, שהיצורים החיים משתנים מרגע
 לרגע וגם נעדרים כל טבע עצמי. בהתבסס על תובנה זו, הוא יכול, בנקודה מאוחרת יותר, להתמקד ביצורים תוך
 ששני אפיונים אלו נמצאים ברקע בתודעתו; אך לא יהיה זה נכון לומר שהחמלה שלו מתמקדת בשני אפיונים אלו
 עצמם.

ལྟ་བུའི་གཉིས་ཀར་སླིང་ཇི་ སླིང་གཉིས་ལ་སྤར་བཤད་པའི་ཁྱེད་པར་གྱིས་ཁྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་
 སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བཤད་ལ། སླིང་ཇི་དང་པོ་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཁྱེད་པར་གྱིས་ཁྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་
 མིན་པར། སེམས་ཅན་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པར་གསུངས་པས།

גם טקסט המקור וגם הביאור העצמי מתארים שניהם את היצורים החיים שבהם מתמקדות שתי הצורות האחרונות
 של חמלה כמאופיינים על ידי שתי ההבחנות שזה עתה מנינו. הצורה הראשונה של חמלה אינה מאופיינת על ידי
 שתי הבחנות אלו, ולכן נאמר שהיא "פשוט מתמקדת ביצורים החיים".

དེ་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སླིང་ཇི་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྐད་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཉེར་བསྐྱེད་
 མིང་ངོ་།།

ואנו זוכרים עובדה זו כשאנו מדברים על "חמלה המתמקדת ביצורים החיים" – ביטוי זה בעצם מכיל סתירה, ואנו
 משתמשים בו רק לשם הנוחות.

དེས་ན་སླིང་ཇི་དང་པོ་འདིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་དགོས་པར་འདོད་པ་
 རི། མི་མིགས་པར་སྐྱབ་སྟེ། བདག་མིད་པའི་ལྟ་བུ་མ་རྟེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སླིང་ཇི་ལ་ཡང་སེམས་
 ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་།

אם כך, הטענה שהצורה הראשונה של חמלה חייבת להיות כזו שמתמקדת ביצור חי שהוא בלתי משתנה, עומד
 בזכות עצמו ועצמאי - היא שגויה.

ראשית, בהחלט ישנם מקרים רבים שבהם החמלה שמתעוררת בליבו של אדם שטרם השיג את ההשקפה שלדברים
 אין עצמיות, פשוט מכוונת כלפי יצור חי.

གང་ཟག་གི་བདག་མིང་ཐུན་མོང་བ་དང་། དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་རྟེན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་། སྲུང་
 བཤད་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྲིང་རྗེ་
 དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

אך ייתכנו גם מקרים רבים שבהם מתעוררת בליבו של אדם חמלה המתמקדת ביצורים החיים – מבלי להזכיר את
 ההבחנות הקודמות שעשינו ביחס לאותם היצורים – גם אם אדם זה כבר הבין באופן כללי כיצד לאדם אין שום
 עצמיות, וגם השיג הבנה של הכך.

དཔེར་ན་བྱུང་པ་ཉུག་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་སྤངས་ནས། མི་ཉུག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ཀྱང་།
 བྱུང་པ་དམིགས་པར་འཛོག་རེས་ཀྱིས་མི་ཉུག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱུང་པ་དམིགས་པར་མི་འཛོག་
 པ་དུ་མ་ཞིག་འོང་ལ།

למשל, הבה ניקח אדם שהצליח להוכיח לעצמו שהאובייקט שנתפס על ידי המחשבה שהכד הוא בלתי משתנה - לא
 יכול להיות קיים. עדיין ייתכנו מקרים רבים שבהם אותו אדם יתמקד באובייקט של כד המים, מבלי להתמקד
 באובייקט של כד מים המאופיין על ידי העובדה שהוא בלתי משתנה.

བྱུང་པ་མི་ཉུག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ཀྱང་། བྱུང་པ་དམིགས་པར་འཛོག་རེས་ཀྱིས་ཉུག་པས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་བྱུང་པ་དམིགས་པར་མི་འཛོག་པ་བཞིན་ལོ།།

אותו אדם אולי כבר הבין שכד המים הוא דבר משתנה, אך לא חייב להיות שבעקבות זה, בכל פעם שהוא מתמקד
 בכד המים הוא לעולם לא יחשוב עליו כעל משהו בלתי משתנה.

འདིའི་སྤྲིང་རྗེ་གསུམ་ནི་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྲུག་
 བསྐྱེད་པའི་མཐའ་དག་ལས་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྤྲིང་རྗེ་དང་ཁྱད་
 པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལོ།།

שלוש הצורות של חמלה המתוארות כאן אמנם יכולות ברגעים שונים להתמקד באחד משלושת האובייקטים הנ"ל,
 אך בכל מקרה זה ילווה במחשבה שהן היו רוצות להגן על כל יצור חי מכל סבל שיש. בתור שכאלו, הן שונות
 לחלוטין מכל צורה של חמלה שאותה ירגישו המאזינים והבודדות מכוח עצמם.

དེ་འདྲ་བའི་སྤྲིང་རྗེ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཅི་
 རྣམས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྤྲིང་པའི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ།།

וברגע שהצלחנו לפתח את הצורות של חמלה המתוארות כאן, נוכל להמשיך ולפתח את השאיפה להארה, שבה אנו
 חושבים לעצמנו: "יקרה אשר יקרה, אשיג את המעמד של בודהה, למען כל היצורים החיים."

མཚོན་བཟོན་ཡུལ་དུ་གྲུར་པའི་སློང་རྗེ་ནི། ཐོག་མའི་སློང་རྗེ་གཙོ་བོ་ཡིན་གྲང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སློང་རྗེ་གཞན་རྣམས་གྲང་ཡིན་པས་ན། སྐབས་འདི་རྣམས་སུ་འགྲེལ་པས་སློང་རྗེ་སྦྱོང་པ་པོ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གསུངས་པ་རྣམས་གྲང་མི་འགལ་ལོ།།

מבין שלושת הסוגים של חמלה, הסוג הראשון הוא האובייקט העיקרי של מנחת השבח; יחד עם זאת, גם צורות אחרות של חמלה שיש לבודהיסטוות כלולות באובייקט זה. ולכן אין סתירה בין התייחסויות שמופיעות בביאור העצמי בנקודה זו, ואשר מתארות את האדם שהשיג את החמלה בתור בודהיסטווה.

འོན་ལས་དུ་ཐོག་མར་ལྷགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གྲུར་གྲུར་པའི་སློང་རྗེ་དེ་ལ་སློང་རྗེ་གསུམ་ག་ཡོད་དམ་
མིན་ཅེ་ན།

כאן אפשר לשאול: "אם ניקח את החמלה שמתפקדת בתור הסיבה שמייצרת את הבודהיסטווה הזו עתה עלה על הדרך, האם היא יכולה להיות כל אחד מבין שלושה סוגים אלו של חמלה?"

འདི་ལ་གཉིས་ལས་ཐོག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཚོས་གྱི་རྗེས་འབྲང་ནི། ཡང་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་
པ་ཚོ་ལ་བ་སྡོན་དུ་བཏང་སྟེ། དོན་དམ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་སློང་
རྗེ་ཆེན་པོ་བསྦྱོང་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་བསྦྱོང་ཅིང་ཐུབ་པའི་བརྟེན་ལུགས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་
ལ་སྦྱོབ་པོ།།

יש כאן שתי אפשרויות.

אלה שהם חסידי הדרך הגדולה ואשר הולכים בעקבות הלימוד, משקיעים עצמם תחילה בהשגת הידע של הטוהר המושלם של הכך. רק אחרי שהצליחו ללמוד היטב כל מה שיש על האולטימטיבי, מתעוררת אצלם החמלה הגדולה כלפי כל היצורים. בעקבותיה הם משיגים את השאיפה להארה ומאמנים את עצמם בדרך הקפדנית של רבי הסגולה, של פעולות הבודהיסטווה.

ཐོག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དང་པའི་རྗེས་འབྲང་ནི། སྡོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་རུས་པས་སེམས་
བསྦྱོང་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་དག་པའི་དོན་ཤེས་པ་ཚོ་ལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོང་པ་ལ་སྦྱོབ་སྟེ། དབུ་མའི་
གྲུན་ལས།

אלה השייכים לדרך הגדולה ואשר הולכים בעקבות האמונה, אין להם בתחילת דרכם את היכולת לתפוס את הכך. הם מפתחים תחילה את השאיפה להארה ואחר כך מתאמנים בפעולות השונות, כגון השגת הידע של הטוהר המושלם של דברים. ³ אבן הזון של דרך האמצע ³ אומרת זאת באופן הבא:

³ אבן הזון של דרך האמצע: יצירה המיוחסת למאסטר Shantarakshita

ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་སྒོན་བཏང་སྟེ།
དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་གྱུར་ནས།
ལྷ་ངན་ཐིབས་གནས་འཇིག་རྟེན་ལ།
སླིང་རྗེ་ཀུན་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་སྟེ།

בתחילה הם משקיעים את עצמם
בידע של הטוהר המושלם;
לאחר שהשיגו את האולטימטיבי,
קורסות השקפותיהם השגויות,
ונעורה בליבם החמלה הגדולה
כלפי היצורים כולם.

འགྲོ་དོན་བྱེད་པར་དཔའ་གྱུར་པ།
བྱང་རླབ་སྒོ་རྒྱས་མཁས་པ་ནི།
སློང་སླིང་རྗེས་བརྒྱན་པ་ཡི།
ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ལྷགས་ཡང་དག་སྟེང་།

לוחמים אלו בשירות הזולת,
בודדהיסטוות חכמים ונבונים,
עדויים בידע רב וחמלה,
שוקעים באימון הקפדני
של כל בעלי הסגולה.

ཡང་དག་དད་པས་རྗེས་འབྲང་བ།
རྗོགས་པའི་བྱང་རླབ་སེམས་བསྐྱེད་ནས།
ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ལྷགས་སྐྱངས་བྱས་ཏེ།
དེ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་བརྩོན།

אלו ההולכים בעקבות האמונה,
יוצרים תחילה את השאיפה להארה,
ואז הם פוסעים בדרך הקפדנית
של הבודדות בעלי הסגולה,
ומשקיעים מאמץ בהשגת
הידע של טוהר מושלם.

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སླིང་རྗེ་གསུམ་ག་སྒོན་དུ་སྐྱེད་པ་ཡོད་དོ།།

כפי שמתואר בשורות אלו, ישנם מקרים שבהם מתפתחות תחילה כל שלוש הצורות של חמלה.

སྒྲིབ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་རྟེན་གྲང་སྒྲིབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དུས་སུ་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་
ལ་ཕབ་ནས། དེ་ལ་སྒྲིབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྩལ་དེ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ།།

בהחלט אפשרי שאדם ישיג תחילה הבנה של הכך; ובזמן שהוא מתאמן בפעולות השונות, הוא ימשיך ויקדם את
הבנתו עוד יותר. למעשה, לא רק שאין כאן סתירה, אלא שאין ספק שזה אפילו מתחייב באותו הזמן.